

Stanisław Koziej

Wojna w Ukrainie i jej konsekwencje z perspektywy Rosji, Ukrainy i Zachodu

**Tezy referatu na konferencji: "ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA W PROCESACH GLOBALIZACJI.
ZAGROŻENIA MILITARNE, Zamość 18-19.05.2023**

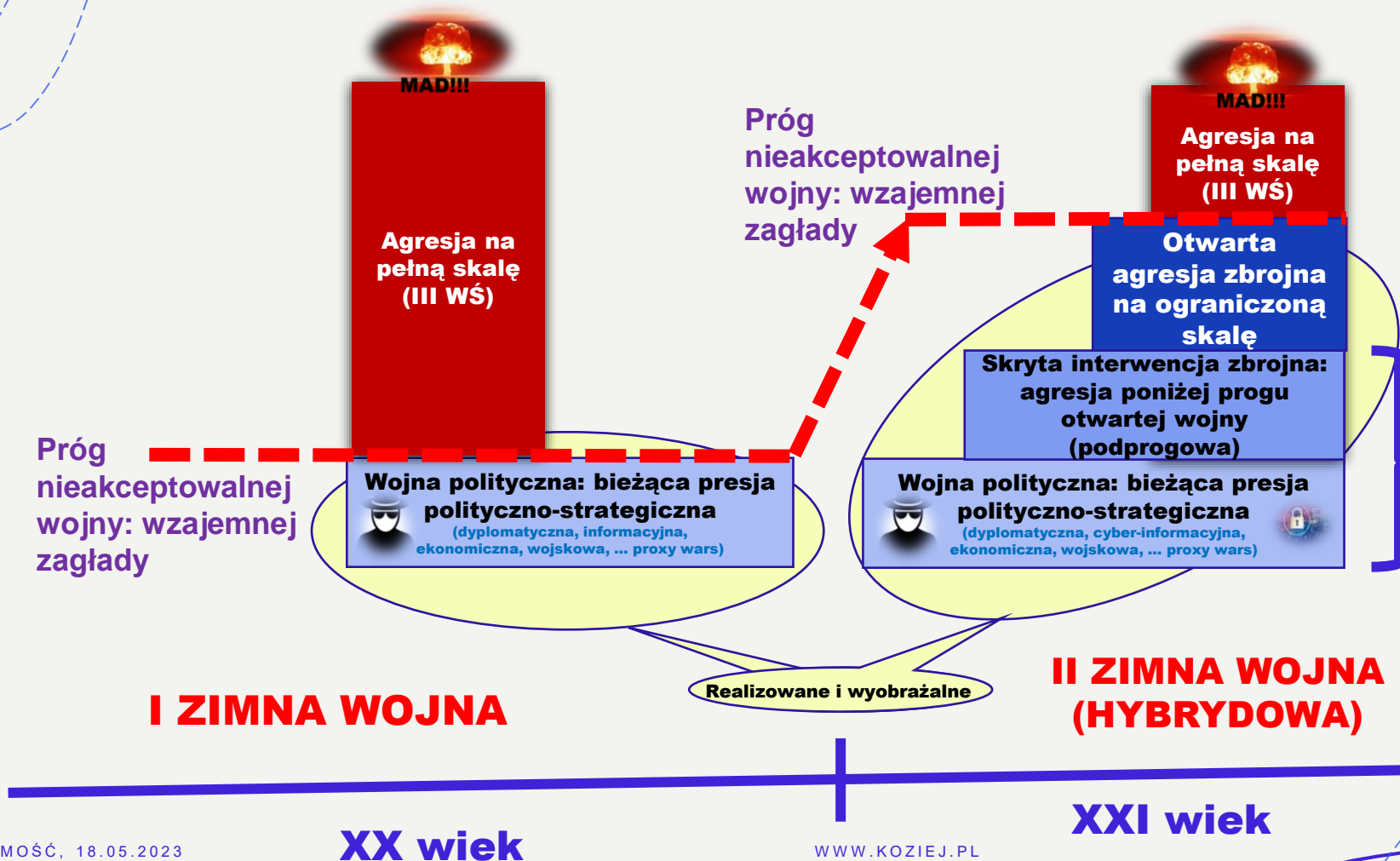
Wojna rosyjsko-ukraińska jako dotychczas szczytowy punkt II zimnej wojny między Rosją a Zachodem

- W drugiej dekadzie XXI w. nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna** w stosunkach bezpieczeństwa na obszarze euroatlantykim: zakończył się kooperatywny okres pozimnowojenny i rozpoczął konfrontacyjny okres neozimnowojenny, czyli nowej, **II zimnej wojny między Rosją a Zachodem**. Demiurgiem tej zmiany jest **Rosja** ze swoją rewizjonistyczną (co do celów) i konfrontacyjną (co do metod) polityką wobec Zachodu
- Zapowiedział ją Putin na konferencji w **Monachium** w 2007r., przetestował wojną z **Gruzją** w 2008r., rozpoczął aneksją **Krymu** i hybrydową agresją w **Donbasie** w 2014r., poszerzył z lokalnej w regionalną przez proxy war z Zachodem w **Syrii** w 2015r. i w pełni rozwinął dokonując pełnoskalowej agresji na **Ukrainę** w 2022r.

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku: poziomy/stopnie eskalacji

Zimna wojna jako praktyczne zjawisko w stosunkach międzynarodowych, w tym stosunkach bezpieczeństwa i jednocześnie jako kategoria teorii tychże stosunków, pojawiła się w erze nuklearnej, a jej istotą jest konfrontacja polityczna między dwoma stronami, które w razie bezpośredniej wojny „gorącej” mogłyby z gwarantowaną pewnością wzajemnie się zniszczyć i dlatego w tej konfrontacji nie przekraczają jej progu.

- *Operacje hybrydowe*
- *Operacje w „szarej strefie”*
- *Operacje „pod fałszywą flagą”*

Dwie wojny w Ukrainie: wojna rosyjsko-ukraińska i proxy war między Rosją a Zachodem

- **W Ukrainie toczą się dwie wojny: bezpośrednia wojna (zbrojna, gorąca) między Rosją a Ukrainą i pośrednia, zastępcza, proxy war między Rosją a Zachodem**
- **Celowościowy i operacyjny wymiar proxy war w Ukrainie:**
 - **Rosja:** uzyskanie przewagi polityczno-strategicznej w II zimnej wojnie z Zachodem przez zatrzymanie marszu Ukrainy na Zachód i włączenie jej do swojej strefy wpływów.
 - **Zachód:** zatrzymanie neoimperialnego kursu polityki Rosji przez wspieranie (polityczne, ekonomiczne, wojskowe, humanitarne...) Ukrainy oraz sankcje (polityczne, ekonomiczne, informacyjne...) nakładane na Rosję

Rosyjska agresja i możliwe warianty jej eskalacji

- **Próba wojny interwencyjnej wg modelu pozimnowojennych ekspedycji**
- **Błędy strategiczne Rosji - złamanie zasad sztuki wojennej: zaskoczenie->samozaskoczenie, koncentracja sił->ofensywa kordonowa**
- **Słabość armii: materialna i moralna; błędy w kierowaniu wojną i dowodzeniu: zabicie pragmatyzmu strategicznego doktryną polityczną**
- **Przeegrane bitwy**
 - **Klęska kijowska początkowego okresu wojny – krach „modelu afgańskiego”**
 - **Charkowska kontrofensywa Ukraińców – utrata inicjatywy przez Rosję**
 - **Utrata przyczółku chersońskiego – rezygnacja z wielkiej ofensywy**
 - **Beznadzieja bitwy donbaskiej - Bachmut jako symbol**
- **Rosyjska eskalacja wojny: od wojny ekspedycyjnej do totalnej i zbrodniczej; ewentualne eskalacyjne użycie BMR, w tym taktycznej broni atomowej zgodnie z doktryną ”nuklearnej deeskalacji” wojny?**
- **Ryzyko wojny z NATO: przypadkowa, prowokacyjna, wykalkulowana? Skryta/podprogowa, jawna/ograniczona?**

Ukraińska obrona

- **Wola i determinacja obronna narodu ukraińskiego**
- **Pojawienie się męża stanu w postaci prezydenta Zeleńskiego: jego mobilizująca rola narodowa i międzynarodowa**
- **Przygotowanie armii do regularnej wojny obronnej po 2014 roku**
- **Wykorzystanie współpracy z NATO do unowocześnienia sztuki wojennej, w tym koncepcji elastycznego dowodzenia**
- **Aktywna obrona manewrowa**
- **Przewaga informacyjna dzięki wsparciu Zachodu**
- **Wygrane bitwy w 2022 roku oraz szachowanie Rosji przygotowaniami II rzutu strategicznego w 2023 roku**
- **Ukraińska przewaga jakości armii dzięki wsparciu Zachodu nad rosyjską ilością/masą i przestarzałym uzbrojeniem z zapasów mobilizacyjnych**
- **Spodziewana kulminacja operacyjna wojny w tym roku: bitwa II rzutów strategicznych. Donbas? Krym?**

Zachód wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej

- **Porażka pozimnowojennej doktryny odstraszenia i powstrzymywania Rosji przed agresją na Ukrainę w 2022 roku - jako następstwo słabego reagowania na agresję na Gruzję w 2008 roku i na Ukrainę w 2014 roku**
- **Odrzucenie rosyjskich propozycji tzw. „gwarancji bezpieczeństwa” z końca 2021 roku jako zapowiedź zwrotu strategicznego**
- **Ewolucyjna reakcja na agresję: wzmocnienie wschodniej flanki (głównie USA, słabości europejskie), wsparcie dla Ukrainy (pokonywanie barier ograniczeń), sankcje na Rosję (kłopoty z konsensusem europejskim)**
- **Rola Polski jako strategicznego hubu wsparcia dla Ukrainy**
- **Członkostwo Ukrainy w UE i NATO – jako jeden z filarów przyszłego systemu bezpieczeństwa w Europie: wyzwania przed szczytem NATO w Wilnie – uruchomić proces akcesji z gwarancjami podobnymi dla tych dla Szwecji**

Możliwe powojenne zagrożenia dla Zachodu ze strony Rosji

- **W neozimnowojennej strategii Rosji wobec Zachodu można spodziewać się wzrostu roli broni jądrowej z uwagi na osłabienie innych środków strategicznych:**
 - **Armia konwencjonalna (marny poziom sztuki wojennej, niskie morale, niewyszkolone rezerwy, przestarzały sprzęt, duże straty...)**
 - **Przemysł obronny (niewystarczający w wyniku sankcji...)**
 - **Dezinformacja (osłabiona wobec spadku wiarygodności politycznej Rosji)**
- **Możliwe scenariusze zakończenia wojny:**
 - **Zwycięstwo Rosji:**
 - ***Zwiększenie agresywności Rosji. Od szantażu mogłaby przejść do realnego ataku ograniczonego pod parasolem taktycznej broni atomowej***
 - **Zwycięstwo Ukrainy:**
 - ***Oslabienie Rosji. Wobec słabości konwencjonalnej wzrost roli broni jądrowej w jej strategii, zwłaszcza broni strategicznej***
 - **Wojna nierozstrzygnięta:**
 - ***Ciągła niestabilność strategiczna. Podtrzymywany intensywny szantaż atomowy, skoro by działał***

Strategiczne wymagania wobec NATO: odstraszenie, uprzedzające reagowanie kryzysowe i szybkie reagowanie operacyjne

- **Wzmocnienie zdolności przeciwwzaskoczeniowych**
- **Usprawnienie pokonywania progu konsensusu decyzyjnego**
- **Uadekwatnienie odstraszenia nuklearnego jako odpowiedzi na rosyjską doktrynę deeskalacji nuklearnej. Rozważenie poszerzenia udziału Polski w programie „nuclear sharing”**
- **Rozwinięcie wysuniętej obrony, ze stałą obecnością 1/3 sił desygnowanych do obrony w pierwszym rzucie strategicznym i utrzymaniem kolejnej 1/3 w potrzebnej gotowości do użycia w miejscach stałej dyslokacji**
- **Uelastycznienie kryzysowego użycia Sił Odpowiedzi NATO, w tym zasad ich uprzedzającego, a nie tylko reaktywnego, użycia w obliczu oznak nadchodzącego kryzysu**
- **Poprawienie mobilności strategicznej w Europie (wojskowe Shengen)**

PODSUMOWANIE

- **Ukraina nie ulegnie Rosji, więc albo wojna rosyjsko-ukraińska doprowadzi do upadku reżimu Putina i rozpocznie fazę odprężenia w relacjach Rosja-Zachód,**
- **albo będzie na długo twardą „proxy war” II zimnej wojny między Rosją a Zachodem**

Dziękuję 😊

Pytania?

Zapraszam
też na:

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/skoziej)